

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра української літератури імені академіка Михайла Возняка

Затверджено
на засіданні кафедри української літератури
імені академіка Михайла Возняка
(протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри
Володимир МИКИТЮК

СИЛАБУС
із навчальної дисципліни
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ»
що викладається в межах ОПП
першого рівня вищої освіти («бакалавр»)
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01 Українська мова та література

СИЛАБУС КУРСУ
«Методика викладання української літератури в середній школі»
(2024/2025 навчальний рік)

Назва курсу	«Методика викладання української літератури в середній школі»
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра української літератури ім. акад. М. Возняка
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література
Викладач курсу	Доцент Горблянський Юрій Петрович
Контактна інформація про викладача	yurii.horblianskyi@lnu.edu.ua Кафедра української літератури імені акад. М. Возняка, вул. Університетська, 1, к. 309
Консультації з курсу відбуваються	У вівторок, 11.50–13.10, ауд. 309 або онлайн через ZOOM (для онлайн консультацій писати на електронну пошту)
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/metodyka-vykladannia-ukrainskoi-literatury-v-seredniy-shkoli_035-01z
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання, обов'язкові для практичної роботи в середній школі (викладання української літератури). Тому в курсі представлено огляд методичних концепцій, а також процесів та інструментів, що потрібні для успішного викладання української літератури в середній школі (стандарт і профільний рівень).
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Методика викладання української літератури в середній школі» є завершальною нормативною дисципліною зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література для освітньої програми з української літератури в 5–11(12) класах середньої загальноосвітньої школи (нової української школи), яка викладається в 7 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською кредитно-трансферною системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Полягають у системному й послідовному висвітленні здобутків української методики викладання літератури як науки в загальноєвропейському дидактичному контексті, у випрацюванні в студентів фахових методичних умінь та навичок, засвоєнні психолого-педагогічних знань і їх застосування в практичному викладанні української літератури в середній загальноосвітній школі.
Література для вивчення дисципліни	<i>Основна література</i> 1. <i>Микитюк В.</i> Практикум з методики викладання літератури: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 186 с. 2. Наукові основи методики літератури / за ред. Н. Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.

3. *Пасічник Є.* Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.
4. *Пультер С., Лісовський А.* Методика викладання української літератури. Курс лекцій. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 143 с.
5. *Сиротенко В., Суровцева Р.* Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Київ, 2016. 391 с.
6. *Токмань Г.* Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум, 2002. 317 с.

Додаткова література

1. *Волошина Н.* Критерії оцінювання і система обліку знань, умінь і навичок учнів // Наукові основи методики літератури. Київ, 2002.
2. *Гнаткович Т., Ходанич Л.* Як сформувати вчителя інноваційно-компетентною особистістю // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. Київ: 2007. № 8.
3. *Гопкінз Дейвід.* Оцінювання для розвитку школи. Львів: Літопис, 2003. 256 с.
4. *Демчук О.* Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. Київ: Педагогічна преса, 2002. 192 с.
5. *Капська А.* Педагогіка живого слова: навчальний посібник. Київ: ВПОЛ, 1996. 204 с.
6. *Корнійчук В.* «Коли кінці з кінцями не сходяться» (про помилки в шкільних підручниках з української літератури) // Дивослово. 2021. № 5–6 (9 клас), № 9–10 (10 клас).
7. *Корнійчук В.* «Коли не по конях, так хоч по голоблях» (щира турбота про якість освіти чи псевдоінтелектуальний тролінг?) // Дивослово. 2015. № 12.
8. *Микитюк В.* Методика тестування знань та умінь з української літератури. Навчальний посібник. Львів, 2015.
9. *Микитюк В.* Педагогічні концепти Івана Франка (теорія та методика навчання літератури): монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 408 с.
10. *Микитюк В.* Принципи проблемності у викладанні української літератури // Дивослово. 2005. № 1.
11. *Надурак С., Слоньовська О.* Вивчення української літератури. 11 клас. Інтегровані уроки. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2004. 224 с.
12. Нетрадиційні уроки з української літератури. 5–11 класи / Укладачі С. Скляр, Л. Нечволод. Харків: Торсінг, 2004. 224 с.
13. *Оліфіренко В.* Підручник з української літератури: історія і теорія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. 324 с.
14. *Острроверхова Н.* Аналіз уроку: концепції, методики, технології. Київ: Інкос. 2003. 351 с.
15. *Пастушенко Н., Пастушенко Р.* Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. Львів: ВНТЛ, 2000.
16. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність. Наукове видання / Я. Болюбаш, І. Булах, М. Мруга, І. Філончук. Київ: Майстер-клас, 2007. 272 с.
17. *Ситченко А.* Навчально-технологічна концепція

	<p>літературного аналізу. Київ: Ленвіт. 2004.</p> <p>18. <i>Слоньовська О.</i> Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 9 клас. Київ: Видавництво «Рідна мова», 2000. 592 с.</p> <p>19. <i>Слоньовська О., Сушевський Б.</i> Конспекти уроків з української літератури для 10-х класів. Київ: Видавництво «Рідна мова», 2000. 277 с.</p> <p>20. <i>Степанишин Б.</i> Нові підходи до викладання української літератури // Дивослово. 1995. № 1.</p> <p>21. <i>Степанишин Б.</i> Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. Київ; Тернопіль, 2003. 190 с.</p> <p>22. <i>Токмань Г.</i> Методи літературознавчого аналізу в школі // Дивослово. 1999. № 6.</p> <p>23. <i>Токмань Г.</i> Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ: Міленіум, 2019.</p> <p>24. Франко про освіту та виховання. Упор. та ред. Г. Сабат. Дрогобич, 2020.</p>
Тривалість курсу	1 семестр (7-й)
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 годин , у т. ч. 10 годин лекційних, 10 годин практичних занять та 70 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ знати зміст і структуру шкільного курсу літератури; програми й підручники, посібники з літератури; своєрідність методики як науки, основні етапи її розвитку; найважливіші кваліфікаційні якості вчителя-словесника; основні вимоги до проведення уроків різних типів; форми, методи і методичні прийоми викладання літератури; специфіку художнього твору та основні методи, прийоми, принципи, шляхи аналізу художнього твору; своєрідність вивчення творів різних типів; закономірності формування теоретико-літературних понять; різні шляхи розвитку мовлення школярів у процесі вивчення літератури; види позакласної роботи; специфіку вивчення української літератури в школах різних типів; психолого-педагогічні основи викладання літератури; ✓ уміти орієнтуватися в методичній літературі; складати календарно-тематичне планування; складати конспект уроку української літератури; провести й проаналізувати урок з української літератури; встановити зв'язки літератури з іншими навчальними дисциплінами; робити повний аналіз художнього твору з урахуванням методичних вимог; користуватися сучасними методами літературного аналізу; планувати позакласні, позашкільні заходи з літератури.
Ключові слова	Методика, українська література, методи навчання, проблемність, типологія уроків, захід, конспект, біографія письменника, аналіз художнього твору, елементи теорії літератури, діагностика, тестування.
Формат курсу	Очний або онлайн (лекції та практичні заняття)
Теми	Див: <i>Схема курсу</i>
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із філологічних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату методики викладання української

	літератури, знання джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, дискусії, презентації, професійно-орієнтовані бесіди
Необхідне обладнання	Мультимедійна дошка, ноутбук, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Поточне тестування за модулями – 10 балів; участь у практичних заняттях – 20 балів; максимальна оцінка за есе чи реферат – 10 балів; самостійна робота студента – 5 балів, підсумковий контроль (залік) – 50 балів
Підсумковий контроль, форма	<i>Залік</i> письмовий або у формі тестів
Залік	Залік виставляємо на основі суми балів за семестр: 20 балів – усні відповіді на практичних заняттях; модулі – 15 балів, письмові роботи – 15 балів, творчі роботи – 50 балів. Загальна сума – 100 балів.

СХЕМА КУРСУ

Тиждень, к-сть год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література	Завдання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Урок української літератури				
1 т. (тиждень), 2 год	Потреба нової моделі учіння літератури. Методика викладання літератури як наукова дисципліна. Методи навчання на уроках з української літератури. Особливості шкільної лекції.	Лекція	Основна: 2, 3, 4, 5	Ознайомлення з новими програмами з літератури. Обговорення, пропозиції та аргументування можливих змін у програмі
2 т., 2 год	Українська література як навчальний предмет у школі. Програми з української літератури для 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.	Практ.	Основна: 1, 2 Додаткова: 5, 7, 15	Скласти календарне планування в 5-11 класах (для одного класу за власним вибором)
3 т., 2 год	Проблемність на уроках літератури. Типологія уроків.	Лекція	Основна: 2, 3, 4, 6 Додаткова: 7,	Ознайомитися з сучасними шкільними

			10, 17, 18	підручниками
4 т., 2 год	Сучасний підручник з української літератури. Аналіз шкільних посібників.	Практ.	Основна: 1, 2 Додаткова: 5, 9, 11	Написати рецензію на шкільний підручник
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Вивчення епічних, ліричних, драматичних творів. Діагностика знань				
5 т., 2 год	Особливості вивчення творів різних літературних родів і жанрів. Аналіз художнього твору в школі. Типові помилки. Зауваги до шкільної програми з української літератури	Лекція	Основна: 2, 3, 4, 5 Додаткова: 4, 12, 14, 19	Реферат «Уроки української літератури: традиційні і нетрадиційні різновиди»
6 т., 2 год	Конспект уроку з української літератури. Структура, особливості	Практ.	Основна: 1, 2, 3, 4, 5 Додаткова: 7, 9, 15, 16	Підготувати презентацію уроку в слайдах
7 т., 2 год	Діагностика знань з літератури. Тестування, його різновиди.	Лекція	Основна: 2, 3, 4, 5 Додаткова: 1, 3, 6, 13	Реферат «Сутність, функції та цілі оцінювання на уроках літератури»
8 т., 2 год	Написання конспекту уроку та його апробація. Аналіз уроку з української літератури	Практ.	Основна: 1 Додаткова: 9, 10, 12, 15, 16, 17	План роботи літературного гуртка
9 т., 2 год	Учитель української літератури в сучасній національній школі. Чи виховує література?	Лекція	Основна: 2, 3, 4, 5 Додаткова: 2, 5, 6, 7, 18	Реферат «Виховна мета уроку української літератури»
10 т., 2 год	Перевірка та оцінювання знань на уроках української літератури. Дидактичні тести	Практ.	Основна: 1, 2, 3, 4, 5 Додаткова: 1, 3, 6, 13	Скласти тести до творчості письменника (за власним вибором)

ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Особливості сучасних програм з української літератури у середній школі.
2. Види аналізу художнього твору у школі.
3. Вивчення життєпису письменника у школі.
4. Вивчення літературно-критичних статей у старших класах середньої школи.
5. Інтегрований урок з української літератури.
6. Посібники для вивчення української літератури у школі.
7. Аналіз шкільного підручника з української літератури.
8. Праці Івана Франка про методику викладання української літератури.
9. Оповідання Івана Франка «Борис Граб»: образ учителя Міхонського, засади навчальної методики.
10. Франкове бачення шляхів формування особистості учня ("Борис Граб").
11. Розвиток писемного мовлення у шкільному курсі української літератури.
12. Система уроків позакласного читання.
13. Методика проведення позаурочних літературних занять.
14. Нестандартні уроки української літератури.
15. Шкільна лекція. Завдання, структура, вимоги.
16. Евристична бесіда на уроках української літератури.
17. Діагностування навченості з української літератури.
18. Оцінювання письмових творчих робіт.
19. Міжпредметні зв'язки у вивченні української літератури.
20. Проблема класифікації типів уроків літератури.
21. Зразки тестування знань та умінь із української літератури.
22. Виховна функція на уроках літератури: доцільність та обґрунтування.
23. Проблемність на уроках літератури.
24. Шляхи творення проблемних ситуацій на уроці літератури.
25. Типологія уроків.
26. Зміст і структура шкільного курсу літератури.
27. Методи навчання на уроках літератури.
28. Класифікація методів навчання на уроках літератури.
29. Критерії вибору методів навчання на урок.
30. Програми викладання літератури в середній школі.
31. Особливості вивчення ліричних творів.
32. Прийоми та шляхи аналізу художнього твору на уроці літератури.
33. Завдання і структура методики викладання літератури.
34. Особливості вивчення драматичних творів.
35. Характеристика методів навчання на уроках літератури. Критерії вибору.
36. Вивчення композиції художнього твору.
37. Читання і засвоєння художнього тексту.
38. Єдність змісту і форми під час вивчення композиції твору.
39. Вступні заняття до вивчення художнього твору.
40. Особливості вивчення творів різних літературних родів.
41. Типологія уроків літератури за характером основних дидактичних завдань.
42. Особливості вивчення епічних творів на уроках літератури.
43. Типові помилки під час аналізу художнього твору.
44. Принципи аналізу художнього твору.
45. Завдання вивчення літератури у школі.
46. Шляхи аналізу художнього твору.
47. Сучасні підручники з української літератури (5-6 кл.)
48. Сучасні підручники з української літератури (7-8 кл.)
49. Сучасні підручники з української літератури (9-10 кл.)
50. Сучасні підручники з української літератури для 11 класу.